

**Paul A. David, Herbert G. Gutman, Richard Sutch,
Peter Temin, och Gavin Wright: Reckoning with Slavery.**

Oxford University Press, 1976, 397 s.

Slaveriets ekonomi har alltsedan Conrads och Meyers "The Economics of Slavery in the Ante-Bellum South" [1958] publicerades, varit ett av de områden av För-
enta staternas ekonomiska historia som diskuterats mest intensivt. Diskussionen har förts på två plan. Debatten har dels gällt i vad mån ekonomisk teori och ekonometrisk metod är tillämpliga i historisk analys, en strid om den så kallade "New Economic History". Dels har den också varit en strid om giltigheten av den relativt positiva bild av slaveriet som ekonomiskt system som Conrad och Meyer och senare främst Fogel och Engerman visat upp. Det mest uppmärksammade verket i denna debatt är den år 1974 publicera-

de "Time on the Cross" skriven av Robert William Fogel och Stanley Engerman [1974]. "Reckoning with Slavery" är en kritisk granskning av Fogel och Engermans arbete.

"Time on the Cross" är en studie baserad på neoklassisk ekonomisk teori och ekonometriska metoder, som Fogel och Engerman benämner cliometri. Kritiken i "Reckoning with Slavery" avser inte cliometrin som sådan utan är i stället en granskning av en tillämpning av denna. Denna granskning består av replikationsundersökningar och kompletterande undersökningar till de studier som återfinns i supplementvolymen till "Time on the Cross" och därmed också av de slutsat-

ser som finns redovisade i huvudtexten.

Fogel och Engerman anser sig ha gjort tio betydelsefulla korrekationer av den traditionella beskrivningen av slaveriets ekonomi, nämligen:

1. Slaveriet var ekonomiskt rationellt och överlevde eftersom det var lönsamt.

2. Slaveriet var inte av ekonomiska skäl dömt att gå under vid tiden för inbördeskrigets utbrott.

3. Slavägarna var inte pessimistiska om framtiden för deras ekonomiska system.

4. Slavjordbruk var 35 procent effektivare än icke-slavjordbruk.

5. Den genomsnittliga slaven arbetade hårdare och mer effektivt än den fria arbetaren inom jordbruket.

6. Slaveriet var ej oförenligt med industriellt arbete.

7. Familjen var basenheten i det sociala systemet också bland slavarerna och när slavarerna såldes så skedde det familjevís.

8. De materiella villkoren för slavarerna var väl så goda som för fria industriarbetare.

9. Slavarerna fick behålla cirka 90 procent av sin inkomst.

10. Sydstaternas ekonomi växte snabbt under perioden före inbördeskriget.

Författarna till "Reckoning with Slavery" menar att vissa av dessa slutsatser är väl kända sedan tidigare och alltså inga nyupptäckter från Fogel och Engermans sida. Detta gäller de tre första och den sjätte och den tionde punkten. Vad gäller de övriga punkterna menar författarna av "Reckoning with Slavery" att Fogel och Engermans empiriska material eller deras analys av detta inte ger underlag för den revision av slaveriets ekonomiska historia som Fogel och Engerman framför.

Förutom en inledning skriven av Kenneth M. Stampp, en av dem som är hårdast angripen i "Time on the Cross", består "Reckoning with Slavery" av tre delar. I den första delen behandlas relationerna mellan slavägare och slavar, i den andra slaveriets ekonomiska system och i den tredje sammanfattas kritiken av "Time on the Cross".

I den första delen behandlas bl a den relativa betydelsen av positiva incitament i förhållande till hot om fysisk bestraffning och slavgemens ställning. Gutman och Sutch visar hur Fogel och Engerman genom olika felräkningar och misstolkningar bl a har underskattat förekomsten och betydelsen av fysiska bestraffningar och frekvensen av splittring av äktenskap och familjer till följd av försäljning och därmed att slavarernas och slavgemens ställning inte var skyddad på sådant sätt som Fogel och Engerman vill visa. Kännetecknande för granskningen är att de gått tillbaka till de källor och det primärmaterial som Fogel och Engerman använt och att de kontrollerat och gjort om de olika beräkningarna. Vid sin granskning menar de sig ha funnit felräkningar, utelämnande av relevanta uppgifter och tolkningsfel som nästan alla går i samma riktning — de stöder Fogel och Engermans hypoteser om slaveriets konsekvenser.

I den andra delen behandlas utförligt de mer renodlat ekonomiska aspekterna av slaveriet. Kritiken koncentreras framför allt på tre punkter nämligen 1) slavgemens effektivitet jämfört med icke-slavgemens 2) slavarernas konsumtionsstandard och 3) andelen av produktionsresultatet som slavarerna fick behålla. David och Temin pekar vad gäller den första punkten på olika fel vid produktivitetjämförelserna, som fel vid beräkningen av produktionsfaktorerna land och arbete och av produktionsresultatet. Wright visar på problem orsakade av valet av år 1860 — ett år med stor bomullsskörd — för produktivitetjämförelserna. De olika felen leder enligt kritikerna till att Fogel och Engerman får en överskattning av slavgemens effektivitet.¹

I sin sammanfattning är författarna starkt kritiska:

"Till vår överraskning och förskräckelse, fann vi att "Time on the Cross" är full

¹ Diskussionen i denna fråga är långt ifrån slut. I Fogel och Engerman [1977], svarar de sina kritiker.

av fel. Boken innehåller matematiska fel, man bortser från standardprinciper inom statistisk teori, källor felciteras, citat presenteras tagna ur sitt sammanhang, man förvränger andra historikers och ekonomers åsikter och resultat, man förlitar sig på tvivelaktiga och till stor del icke redovisade modeller om marknadsbeteende, ekonomisk dynamik, uppfostran, sexuellt beteende, fertilitet och genetik (för att nämna några)" (sid 339).

Enligt "Reckoning with Slavery" var jordbruk inte effektivare än icke-slavjordbruk, och de materiella och sociala villkoren för slaverna var betydligt sämre än vad Fogel och Engerman vill visa.

Kunskap om slaveriets ekonomiska funktionssätt har betydelse för vilken förklaring vi skall söka på andra problem, bl a hur man skall förklara den ekonomiska utvecklingen för svarta och den ekonomiska tillväxten i Sydstaterna under tiden efter slaveriets upphävande. Med Fogel och Engermans syn på slaveriet är orsakerna till den långsammare ekonomiska utvecklingen i Sydstaterna under andra hälften av 1800-talet främst att söka i förstörelsen under inbördeskriget och desorganisationen efter detta, medan deras kritiker främst söker orsakerna i slav- och plantagesystemet. Enligt Fogel och Engerman är orsaken till de svartas sämre ekonomiska ställning under tiden efter slaveriet främst diskriminering, medan kritikerna menar att relativt sett mer kan förklaras av de svartas dåliga utgångsläge vid slaveriets upphä-

vande.² Den diskussion som förs om slaveriets ekonomi har alltså relevans både för regionalekonomisk och arbetsmarknadsekonomisk forskning.

Författarna av "Reckoning with Slavery" berör endast i liten utsträckning dessa vidare frågor utan har koncentrerat sina ansträngningar på sin mycket ansvarsfulla och noggranna granskning av "Time on the Cross". Som en sådan granskning måste den betraktas som mönsterdill som man skulle önska se oftare i ekonomisk och ekonomisk-historisk forskning.

Fil dr *Eskil Wadensjö*
Lunds universitet

Referenser

- Conrad, Z., och Meyer, G., [1958], "The Economics of Slavery in the Ante-Bellum South", *Journal of Political Economy*, årg 66, april, s 95—130
- Fogel, R. W., och Engerman, S. L., [1974], *Time on The Cross: Del 1, The Economics of American Negro Slavery. Del 2, Evidence and Methods — A Supplement*, (Little, Brown and Company)
- [1977], "Explaining the Relativ Efficiency of Slave Agriculture in the Ante-Bellum South", *American Economic Review*, årg 67, nr 3
- Masters, S. H., [1975], *Black-White Income Differentials*, American Press
- Sowell, T., [1975], *Race and Economics*, David McKay Company Inc.

² Ett arbete som utgår från denna senare hypotes är Sowell [1975]. Merparten av arbeten under senare år utgår istället från diskriminering som förklaring till de svartas sämre ställning, se t ex Masters [1975].